

[Justitsministeren]

Fru Lissa Mathiasen var også inde på det spørgsmål, og det er da fuldstændig rigtigt, at en dansk ratifikation i sig selv ikke vil løse de problemer, der opstår i den forbindelse. Omvendt er der ingen tvivl om, at en ratifikation indirekte vil få en betydning eller i hvert fald kan få det i forhold til disse lande, fordi vi på den måde sammen med de andre lande, der ratificerer konventionerne, viser, at vi er indstillet på at acceptere internationale spilleregler i disse sager, ligesom der med udgangspunkt i konventionerne vil være mulighed for at kunne indgå bilaterale aftaler.

Jeg tror, som fru Kirsten Lee også var inde på i sit indlæg, at der vil være en større mulighed for den danske regering for enten at opnå bilaterale aftaler eller få de pågældende lande til at tilslutte sig konventionerne, når vi selv gør det.

Vi står unægtelig noget svagere i diskussionen, hvis vi ikke selv har været parat til at tiltræde, og derfor er det forhold, at vi nu er parat til det, selvfølgelig et godt udgangspunkt, når vi skal lægge pres på disse lande.

De lande, der har ratificeret konventionerne, har fremhævet, at konventionerne, som jeg var inde på, har en betydelig præventiv effekt. De internationale regler om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og samværsret bevirker, at ulovlige bortførelser og tilbageholdelser i højere grad kan undgås. Også samarbejdet mellem landene gennem de udpegede centralmyndigheder bevirker jo, at mange sager vil blive løst uformelt og uden direkte henvisning til konventionerne.

Alt i alt må jeg sige, at det vil være et fornuftigt skridt, at Danmark ratificerer konventionerne. Det vil være et godt udgangspunkt, også når vi skal føre forhandlinger med de lande, som ikke har tiltrådt dem.

Som sagt er jeg glad for tilslutningen og også viljen til, at vi kan gennemføre forslaget relativt hurtigt, og jeg tilsiger for min part et positivt samarbejde med Folketingets partier.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Rets-

udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om oprettelse af Færøernes Stift.
Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 3/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Tove Lindbo Larsen (S):**

Dagen i dag er jo en interessant dag for færingerne på grund af dels lovforslaget om en selvstændig biskop og dels fodboldkampen i aften. Så må vi jo se, hvor begejstringen bliver størst.

Socialdemokratiet er enig med regeringen i at imødekomme det færøske hjemmestyres ønske om at oprette et selvstændigt stift med egen biskop. Det forekommer både naturligt og praktisk.

Ligeledes er vi enige i, at Havnar kirke i Tórshavn bliver domkirke, og at stillingen som kirkebogsførende sognepræst ved den fremtidige domkirke ændres til en stilling som domprovst. Derved sidestilles ordningen på Færøerne med øvrige stifter i Danmark.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den nuværende vicebiskop fratrådte sin stilling den 31. august, og at en ny er udnævnt til den 1. november 1990. Jeg ved ikke, om det er sommerferien, der har hindret, at de to datoer er sammenfaldende, men vi vil da gerne medvirke til at få loven færdig, så den nye vicebiskop kan tiltræde stillingen som biskop for Færøernes stift.

Jeg har imidlertid nogle spørgsmål til forslaget. Jeg har godt nok læst i fremsættelsestalen, at udgifterne til ændringerne skal holdes inden for Kirkeministeriets rammer, men jeg vil da gerne vide, hvad det koster staten at ændre vicebiskopstillingen til biskop, og hvad differencen fra en sognepræst- til en domprovststilling vil være. Jeg ved godt, der er en procedure ved stillingsændringer, men ministeriet har vel regnet på det. Jeg synes ikke, at jeg kan se det af

[Tove Lindbo Larsen]

finanslovsforslaget for 1991, og derfor spørger jeg om det her.

Jeg kunne også have lyst til at spørge om, hvor der i givet fald bliver skåret ned for at kunne afholde disse merudgifter.

Endvidere står der i bemærkningerne, at stiftsøvrigheden består af biskoppen, rigsombudsmanden og landsstyremanden for kirkelige anliggender eller en person, som landsstyremanden udnævner. Kan ministeren give et bud på, hvilken personalekategori der kan være tale om i forhold til den sidstnævnte person?

Jeg vil også gerne spørge, hvilke sagsområder der kan forventes overflyttet fra Københavns stiftsøvrighed eller blot nogle eksempler på det.

Og til sidst er det jo nærliggende at spørge ministeren, om det ikke ville være naturligt at ændre lovgivningen for Grønland ved samme lejlighed. Eller jeg kunne måske rettere spørge: Hvorfor ændrer vi ikke forholdene for vicebiskoppen for Grønland, samtidig med at vi gør det for Færøerne? Vel vidende, at forholdene ikke er helt analoge, spørger jeg alligevel. Jeg ved godt, at de kirkelige forhold i Grønland er overdraget til Grønlands hjemmestyre, mens de kirkelige forhold på Færøerne hører under kirkeministerens tilsyn, men det er vel ikke rimeligt at opretholde en vicebiskopstilling i Grønland, når 11 andre er biskopper i riget.

De spørgsmål, som jeg har stillet her, kan måske ikke besvares i salen; vi kan så få opklaret det i udvalget. Vi er indstillet på en hurtig udvalgsbehandling, sådan at den nyudnævnte biskop kan springe vicebiskopstillingen over og indtræde i sit embede som biskop over Færøernes Stift.

Merete Aarup (KF):

Det Konservative Folkeparti kan støtte Færøernes landsstyres ønske om, at Færøerne bliver et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke.

Det ser jo ud, som om det er en lille sag, kirkeministeren fremlægger, men jeg er nu af den opfattelse, at dette lovforslag er et meget væsentligt forslag for det færøske folk, fordi Færøerne bliver et selvstændigt stift på lige fod med de øvrige stifter i den danske folkekirke. De får deres egen biskop og deres egen domkirke i Havnar kirke i Tórshavn med egen domprovst.

Rigsfællesskabet bevirker, at den danske folkekirkes lovgivning selvfølgelig fortsat er gældende, og at det færøske stift er underlagt Kirkeministeriet, samt at den regerende monark i Danmark vil udnævne biskoppen efter indstilling fra kirkeministeren.

Vi mener, at dette lovforslag om oprettelse af Færøernes Stift er en klar styrkelse af folkekirken og arbejdet i og omkring folkekirken på Færøerne.

Jo, det er da rigtigt, som fru Tove Lindbo Larsen sagde, at dagen i dag er Færøernes både på det kirkelige område og på det sportslige. Jeg skal på den konservative gruppes vegne anbefale lovforslaget til hurtig behandling i Kirkedvalget.

Birthe Hansen (SF):

Da jeg for så vidt er fuldt ud enig med de to foregående ordførere, skal jeg ikke forlænge debatten ved at gentage ord til andet, hvad de har sagt, men blot sige til kirkeministeren, at jeg håber, ministeren så bliver glad også over at høre en positiv holdning til forslaget fra SF.

Povl Brøndsted (V):

Jeg har den fornøjelse for første gang ikke alene at tale på Venstres vegne, men også på det færøske Sambandspartis vegne, idet hr. Ellefsen ikke kunne være her i dag og føje ord til, men han har godkendt alt, hvad jeg siger fra denne talerstol i dag.

For det første er vi enige om, at det er rimeligt, at Færøerne får sin egen biskop, for det andet at Havnar kirke bliver domkirke, for det tredje at sognepræsteembedet ved kirken bliver til et domprovstembede.

Det, vi laver her, er faktisk en genindførelse, for der har været biskopper på Færøerne i historisk tid. En af de berømmeligste var biskop Erland, som levede fra 1269 til 1308. Han var en biskop, der i høj grad satte sig spor på Færøerne – vist ikke altid for det bedste – men han gjorde en ting, som vi altså også genindfører i dag: Han begyndte at bygge en domkirke, Magnuskatedralen i Kirkjubøur på Strømø. Den ligger der i dag som en vidunderlig ruin, Nordens fornemste gotiske kirkeruin.

Det er jo egentlig forkert, at vi nu gør det, der var et vicebiskopembede, til et biskopembede og vi gør en eksisterende sognekirke til en domkirke. Vi burde egentlig sige, at dette utrolige

[Povl Brøndsted]

bygningsværk, som Magnuskatedralen er, var en sag at gøre noget ved i samme forbindelse. Hermed mener jeg i virkeligheden, at hvis færingerne ønsker det – og jeg ved, at Sambandspartiets leder siger ja til det – og hvis Nationalmuseet kan gå med til det, burde dette bygningsmonument, Magnuskatedralen, der ligger 5 km syd for Tórshavn, også i fremtiden være Færøernes domkirke.

Derfor synes jeg, at der er grund til at rette en appel: Kunne vi ikke på færøsk og dansk, på nordisk, måske på europæisk plan rejse en interesse for, at vi gjorde domkirken, altså Magnuskatedralen, til domkirke?

Ingrid Kjældgaard (FP):

Fremskridtspartiets indstilling til spørgsmål, der vedrører Færøerne, er, at Færøerne så vidt muligt selv må træffe beslutningerne i sådanne anliggender.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at oprettelsen af bispeembedet vil betyde en merudgift for staten, idet statskassen afholder hele lønudgiften til biskopperne. Derudover bliver der tale om en merudgift for staten, da stillingen som domprovst vil blive klassificeret højere end den nuværende stilling som sognepræst, hvilket indebærer en højere lønramme.

I betragtning af Danmarks økonomiske situation og i betragtning af den i øjeblikket vigende tilslutning til folkekirken er det ikke rimeligt at oprette et stift på Færøerne, som den danske stat skal betale. Hvis man på Færøerne vil have et stift, må de selv betale for det, såfremt det kan lade sig gøre inden for den nuværende lovgivnings rammer. Det er i øvrigt et spørgsmål, som vi kan vende tilbage til i udvalgsarbejdet.

Jeg har noteret mig, at kirkeministeren ved fremsættelsen nævnte, at merudgiften ved oprettelsen af stillingen som domprovst kan afholdes inden for Kirkeministeriets rammer. Det giver mig anledning til at foreslå, at Kirkeministeriets budget fremover beskæres, minimum med, hvad der svarer til denne merudgift.

Skal jeg sammenfatte Fremskridtspartiets holdning til L 10, vil jeg sige, at vi alt i alt kan støtte, at der oprettes et stift på Færøerne, såfremt dette ikke skal finansieres gennem de danske skattemidler. Ønsker færingerne selv at finansiere dette stift, skal det stå dem frit for at oprette det, men ellers ikke.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører, hr. Larsen-Ledet, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Færøernes landsstyre har længe ønsket, at Færøerne blev et selvstændigt stift med egen biskop, og Færøernes hjemmestyre har tilsluttet sig lovforslaget om oprettelse af Færøernes Stift.

Lovforslaget indebærer, at Havnar kirke i Tórshavn bliver domkirke. Der skal oprettes en stiftsøvrighed, som kommer til at bestå af biskoppen, rigsombudsmanden og landsstyremanden. Det ser også fornuftigt ud.

Det bliver på Færøerne ligesom i Danmark, at biskoppen udnævnes af dronningen efter indstilling af kirkeministeren, og på en række andre områder vil der gælde ensartede regler i Danmark og på Færøerne.

Generelt kan jeg sige om lovforslaget, at det er en glæde for Det Radikale Venstre at kunne imødekomme et så udtalt færøsk ønske, så Det Radikale Venstre kan også medvirke til en hurtig udvalgsbehandling.

Arne Nielsen (KRF):

Jeg vil indledningsvis give udtryk for, at Kristeligt Folkeparti vil støtte det af kirkeministeren fremsatte lovforslag om oprettelse af Færøernes Stift. Forslaget er helt efter Færøernes landsstyres ønsker.

Med gennemførelse af lovforslaget sker der en naturlig og rigtig udvikling af den kirkelige struktur på Færøerne, der nok er et lille, men velafgrænset stiftområde, der på mange områder ligner Danmark, men dog er så forskelligt, at dets selvstændighed er berettiget.

Med lovens vedtagelse sker der jo i virkeligheden en genoptagelse af en på Færøerne oprindelig kirkelig struktur, da Færøernes bispedømme blev nedlagt i 1557, dengang bl.a. på grund af økonomiske problemer.

Lovforslaget skulle ikke medføre de store ekstraudgifter. Dog bliver det, hvis den gamle domkirkeruin skal istandsættes, en bekostelig affære.

Færøerne har stiftsmæssigt i ca. 400 år været underlagt den danske bispe- og stiftsinddeling. Nu sker der en selvstændiggørelse også på kirkeområdet af det færøske samfund. Kristeligt Folkeparti mener, det er rigtigt, at den historiske bispestruktur på Færøerne genoprettes,

[Arne Nielsen]

hvilket sker med lovens vedtagelse, og dermed sker der også en styrkelse af Færøernes kirkeliv.

Fra Kristeligt Folkepartis side vil vi medvirke til en hurtig og nem udvalgsbehandling, så loven kan få virkning fra det ønskede tidspunkt.

Jeg har lovet også på vegne af CD at anbefale lovforslaget.

Knud Lind (FP):

Selv om man normalt ikke taler om gejstlige udgifter, så ville jeg da godt have set, hvad det egentlig talt koster oppe på Færøerne, for det koster jo altså skatteyderne nogle penge. Jeg vil gerne vide, sådan med et slag på tasken, om det bliver 100.000 kr., 200.000 kr., eller hvor meget det bliver.

Men det, der sådan set får mig på talerstolen, er, at alt imens man går meget op i oprettelse af Færøernes Stift, så har jeg bemærket, at der her i Danmark ofte forøves hærværk imod gravsten. Jeg har i den anledning stillet spørgsmål til kirkeministeren og fået det svar, at hvis der f.eks. ikke er nogen efterladte, men der alligevel er betalt f.eks. for en 30-årig vedligeholdelse og der så bliver udøvet hærværk i en sådan grad, at det hele – gravsten m.v. – er splittet, ja, så sker der det, at man reelt tilsår graven med græs, eller man lægger grus ud, uagtet at man har modtaget penge for en 30-årig vedligeholdelse. Det er, hvad jeg har fået ud af ministerens besvarelse.

Nu ser man her, at man har råd til oprettelse af stift på Færøerne osv. Jeg kan erindre, at der i Ringsted for ikke så længe siden var, jeg tror, det var 61 eller flere hærværkstilfælde på gravsteder. Det er jo reelt således i dag, at kirkegårdsvedtægten klart og tydeligt siger, at det er kirkegårdene fuldstændig uvedkommende, hvad der sker, men man modtager gerne betaling for vedligeholdelsen. Det er det, der kalder mig på talerstolen. Jeg ved jo, at kirken har enorme midler.

Og så kan kirkeministeren sige: Jamen det er en privatsag. Nuvel, det er en privatsag, men jeg kunne godt tænke mig, at man kunne tegne en fælles hærværksforsikring, når folk købte et gravsted, men det lader sig ikke gøre i dag, og de enkelte kirkegårdes bestyrelser er ikke pligtige til at erstatte noget som helst.

Når jeg siger det her, så er det, fordi man samtidig ser, at der her kommer et forslag, som måske koster 100.000 kr. eller 200.000 kr. for skatteyderne, men når de samme mennesker gerne vil have et gravsted, også selv om der er forøvet hærværk imod det, så er det ikke muligt, medmindre de enkelte gravstedsejere tegner en meget, meget dyr privat forsikring. Derfor vil jeg spørge ministeren, om ikke der kunne være en mulighed, uden at man ligefrem behøvede at fremsætte et ændringsforslag om dette?

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg må sige, at det var en meget hård prøvelse af formandens velvillighed over for, hvilket dagsordenspunkt vi er ved – og jeg må også sige, at den blev overskredet.

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Jeg vil gerne først sige tak til ordførerne for den tilslutning til lovforslaget, som er givet i dag. For det første er jeg glad for tilslutningen, og for det andet er jeg glad for, at man også har sagt, at sagen kan behandles hurtigt i Folketingets Kirkeudvalg med henblik på at få den på plads i god tid inden bispevielsen den 25. november.

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til spørgsmålet om økonomien. Det lød i Fremskridtspartiets ordførers tale, som om Danmarks økonomi ville kunne blive reddet, hvis vi undlod at oprette Færøernes Stift – eller rettere hvis vi ændrede byrdefordelingen mellem Danmark og Færøerne på dette punkt. Om den sag vil jeg gerne sige, at det ikke ligger i regeringens forslag, at der nu skal ændres på måden, hvorpå den færøske kirke finansieres.

Vi har i bemærkningerne til lovforslaget og i fremsættelsestalen skrevet, at der bliver en beskedent merudgift. Jeg kan sige, at denne merudgift formentlig bliver under 100.000 kr. Vi har også skrevet, at det ville kunne afholdes inden for Kirkeministeriets budgetrammer. Jeg beder om, at man ikke deraf drager for vidtgående konsekvenser for Kirkeministeriets samlede budget.

Jeg vil også godt sige, at når det ikke er optaget på finansloven, så er det, fordi sagen i øjeblikket ligger i lønningsrådet.

Fru Tove Lindbo Larsen stillede spørgsmål om, hvordan jeg forestillede mig at Færøernes landsstyre ville udpege sin repræsentant i stifts-

[Kirkeministeren]

øvrigheden. Om det vil jeg helst svare, at det må Færøernes landsstyre bestemme; men jeg forestiller mig, at hvis ikke det bliver landsstyremanden på det pågældende område, så bliver det en af landsstyrets embedsmænd på højt niveau. Som fru Tove Lindbo Larsen og andre vil vide, består den danske stiftsøvrighed af stiftamtmanden og biskoppen, men det var vigtigt for Færøerne at få en repræsentant for landsstyret. Det havde vi ingen vanskeligheder med at imødekomme. Jeg må nok også sige, at hvem de så end beslutter sig til at udpege, må det være et færøsk anliggende.

Fru Tove Lindbo Larsen var også inde på spørgsmålet om, hvor sagen omkring Grønlands kirkeforhold var henne. Om det kan jeg blot sige, at vi i øjeblikket fører forhandlinger med det grønlandske landsstyre i samme retning, som vi nu har ført dem til ende med Færøernes landsstyre. Jeg havde også gerne set, at vi i dag havde behandlet begge sager, men vi er stadig væk midt i forhandlingerne. Jeg er fuld af fortrøstning, jeg er sikker på, at de vil blive afsluttet på en fornuftig måde, men de tager altså lidt længere tid, også fordi forhandlingerne om Grønland jo ikke umiddelbart haster, men det gør Færøernes af grunde, som alle kender, nemlig fordi man står over for vielse af en ny biskop.

De øvrige spørgsmål, der blev stillet undervejs, mener jeg vi skal svare på i udvalget, og jeg skal bidrage til, at det sker hurtigt og præcist.

Så lod Venstres ordfører, hr. Povl Brøndsted, jo en bombe springe, heldigvis efter aftale med i hvert fald et enkelt parti på Færøerne. Om det forslag vil jeg gerne sige, at hvis det skulle forholde sig sådan, at færingerne mener, at Magnuskatedralen i Kirkjubøur skal være den kommende domkirke, så har de haft tid til at overveje sagen – den er jo nogle hundrede år gammel – og efter en spændende drøftelse på Færøerne af, hvilken kirke der skulle være domkirke, er man som bekendt standset ved Havnar kirke i Tórshavn.

Og så vil jeg i øvrigt med henvisning til de nu nogle gange omtalte statsfinansieringer sige, at skulle dette ende i, at Magnuskatedralen i Kirkjubøur skal være domkirke, så tror jeg, at vi skal lade initiativet ligge på Færøerne.

Må jeg til sidst sige, at forbindelsen mellem den færøske og den danske kirke er jo århundereder gammel, og det har været en forbindelse,

som Færøerne og Danmark har haft glæde af og fælles udbytte af. Som bekendt er det den samme kirke, det er den evangelisk-lutherske danske folkekirke både henede og på Færøerne. Det nære forhold mellem de to kirker skal fastholdes og udbygges i de kommende år. Det vil fortsat være den evangelisk-lutherske kirke. Derfor er det også en meget stor tilfredsstillelse, at dette lovforslag, som forhåbentlig i løbet af få uger bliver til lov, gennemføres i fuldstændig enighed mellem den færøske kirke, det færøske landsstyre, Lagtinget og de danske rigsmyndigheder.

Færøerne har som sagt netop valgt ny vicebiskop, og såfremt dette lovforslag gennemføres hurtigt – og sådan må jeg opfatte udsagnene i dag – så vil Færøerne ved bispevielsen den 25. november om jeg så må sige igen få egen biskop og ikke en vicebiskop, og det mener jeg er ret og rimeligt. Jeg mener kort sagt, at dette er et overordentlig synligt og positivt udtryk for de nære forbindelser mellem Danmark og Færøerne – og det håber vi så holder resten af døgn.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om visse forhold på telekommunikationsområdet.

Af kommunikationsministeren (Torben Rechendorff).

(Fremsat 3/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):